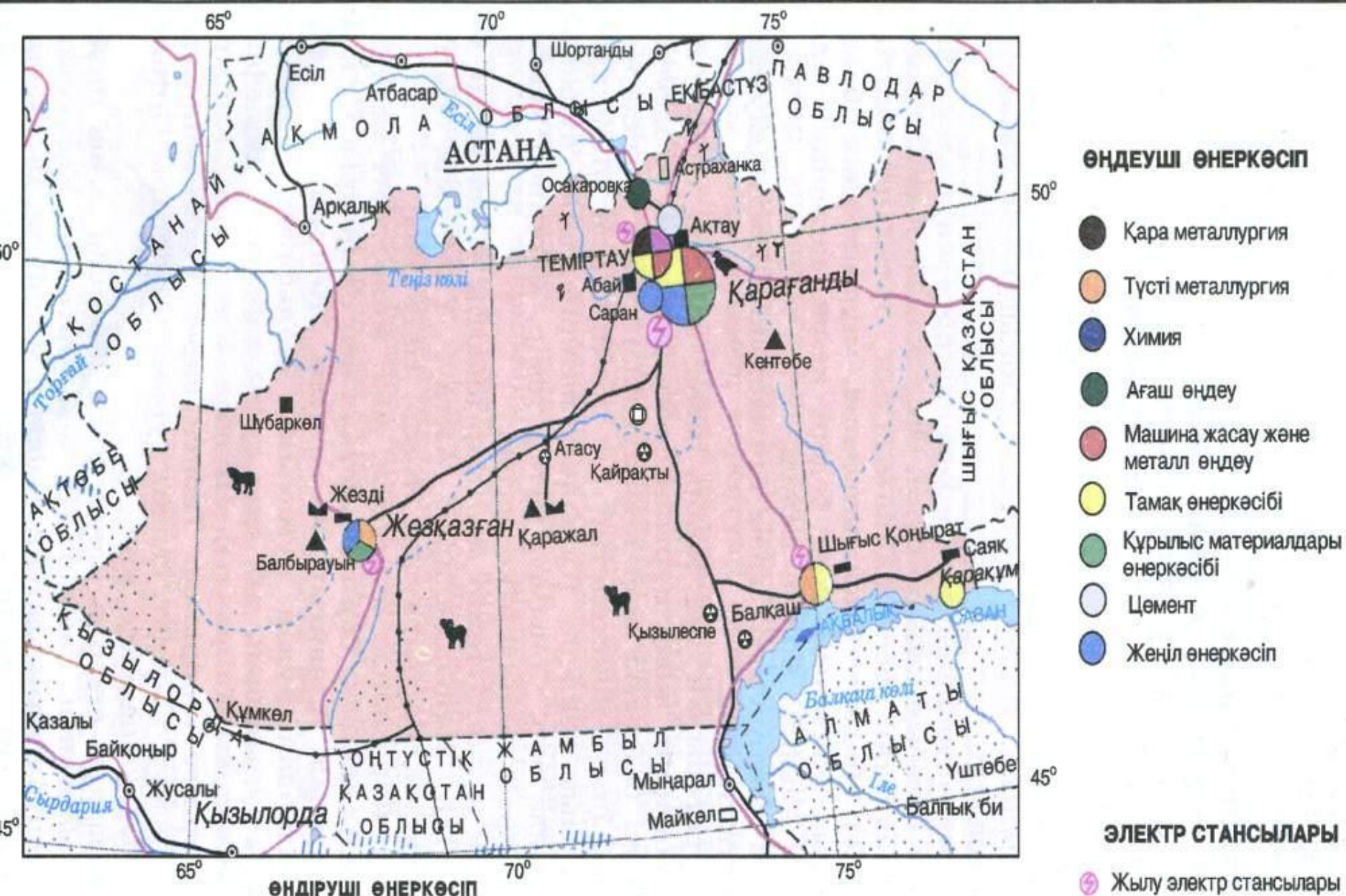

A vibrant, high-angle photograph of a waterfall in a dense forest. The water flows from the top center, splitting into several streams that fall over dark, mossy rocks. The surrounding foliage is thick and green, with sunlight filtering through the trees, creating a dappled light effect on the water and rocks. The overall scene is serene and natural.

Сабақтың тақырыбы:

- Тас көмір
- ▲ Темір кені
- ▾ Марганец кені
- Мыс кені

- ⊙ Вольфрам кені
- ⊕ Полиметалл кені

- Құрылыс тасы
- Цемент шикізаты
- Мұнай құбырлары

- 🐄 Жылқы шаруашылығы
- 🐑 Қой шаруашылығы
- 🐔 Құс шаруашылығы
- 🐟 Балық кәсіпшілігі

- Ұ Қыша
- Ұ Зығыр
- Ұ Құнбағыс

Масштабы 1 : 6 000 000 (1 см-де 60 км)

СВАКЪТЪН МАКСАТЪН

Білімділік.

Орталық Қазақстан экономикалық ауданының экономикалық-географиялық жағдайы, табиғат ресурстары, халқы, шаруашылығы, өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы, көлік кешендері туралы қосымша деректерді, картаны, оқулық тексті пайдалана отырып, оқушылардың өз бетімен жұмыс жасау дағдысын қалыптастыру.

Дамыту.

Оқулықтағы сурет, сызба-схема, атласты, кестелерді пайдаланып қосымша деректермен сарамандық жұмыс, тест орындау арқылы өз бетімен ізденуге дағдыландыра отырып, оқушы ойын, қабілетін дамыту.

Тәрбиелік

Ұжымдық, жұптық жұмыс арқылы ұйымшылдықпен шығармашылық ізденіске баулу.

Сабақтың түрі:

Білім, іскерлік пен дағдыны
қолдану,
дамыту мен бекіту
сабағы.

Сабақтың әдісі:

танымдық іс-әрекетті ұйымдастыру
иллюстративті (бейнелі),
репродуктивті-жартылай
ізденушілік, сұрақ-жауап, баяндау,
пікір айту, шығармашылықпен
жұмыс жасау.

A vibrant, multi-tiered waterfall flows through a dense, green forest. The water is captured in motion, creating a misty spray at the base. The surrounding foliage is thick and verdant, framing the waterfall. The overall scene is peaceful and natural.

Сабақтың оқыту формасы:

Жеке, жұптық, ұжымдық

Сабақтың көрнекілігі:

9-сыныпқа арналған атлас
карта, Қазақстанның
экономикалық картасы,
дидактикалық, материалдар,
интерактивтік тақтаны
пайдалану, интернет слайдтары
қосымша ізденіс материалдары.

Сабақтың барысы:

1. “Миға шабуыл” стратегиясы
Тест
2. “Ой шақыру” стратегиясы
Деңгейлік тапсырма
3. “Көп ізденсең, көп білерсің” (шығармашылық ізденіс)
4. “Ізденген жетер мұратқа”
Қорытынды тест
5. Бағалау

Негізгі мәңгеру керек?

1. Орталық Қазақстанның экономикалық географиялық жағдайы;
2. Табиғат ресурстары;
3. Халқы, тығыздығы, 1 км²-ге орналасуы;
4. Өнеркәсібінің негізгі бағыттарын;
5. Ауыл шаруашылығының салаларын;
6. Көлігі;
7. Ірі өнеркәсіп қалалары
8. Экологиялық проблемалары

Нені есте сақтау керек

1. Орталық Қазақстан экономикалық ауданы бір ғана Қарағанды облысынан тұрады.
2. Орталық Қазақстан марганец кенінің барланған қоры бойынша дүние дүние жүзінде 3-орын, ал ТМД елдері арасында Украинадан кейін 2-ші орын.
3. Орталық Қазақстан металлургияның республикалық маңызы бар негізгі шикізат базасы.
4. Теміртау қаласында толық циклды қара металлургия зауыты жұмыс істейді.
5. Ірі тау-кен металлургия комбинаты Жезқазған мен Балқашта салынған. Кен өндіру, байыту, рафинадталған мысты алу кешенді жүргізілді. Мыстың мұндай түрін тек Орталық Қазақстан шығарады.
6. Қарағандының негізгі маманданған саласы-кокстелетін тас көмір өндіру
7. Мал шаруашылығының жетекші саласы-қой шаруашылығы.
8. Орталық Қазақстан су ресурсына тапшы аудан.

І. “Миға шабуыл” стратегиясы

Тест сұрақтары

1. Орталық Қазақстан неше облыспен шектеседі?
  - а) 9
  - ә) 10
  - б) 4
2. Орталық Қазақстанда халықтың сирек қоныстанған ауданы?
  - а) Солтүстігі
  - ә) Батысы
  - б) Шығысы
3. О.Қ. қандай пайдалы қазбаға бай?
  - а) мұнай-газ, көмір
  - ә) көмір, мыс, маргенец
  - б) хром-никель
4. Қорғасын-мырыш өндіретін кәсіпорын қандай өндіріс бірлестігіне топтасқан?
  - а) Сарыарқа-полиметал
  - ә) Атасу-Аят
  - б) Теміртау-Қарағанды
5. О.Қ. экономикалық ауданының солтүстігі қандай мал шаруашылығын дамытуға қолайлы?
  - а) етті-сүтті ірі қара мен жылқы
  - ә) қой шаруашылығы
  - б) түйе шаруашылығы

Тест жауаптары, бағалау

1- а

2- б

3 -ә

4 - а

5 - а

Бағалау

5+ “5”

4+ “4”

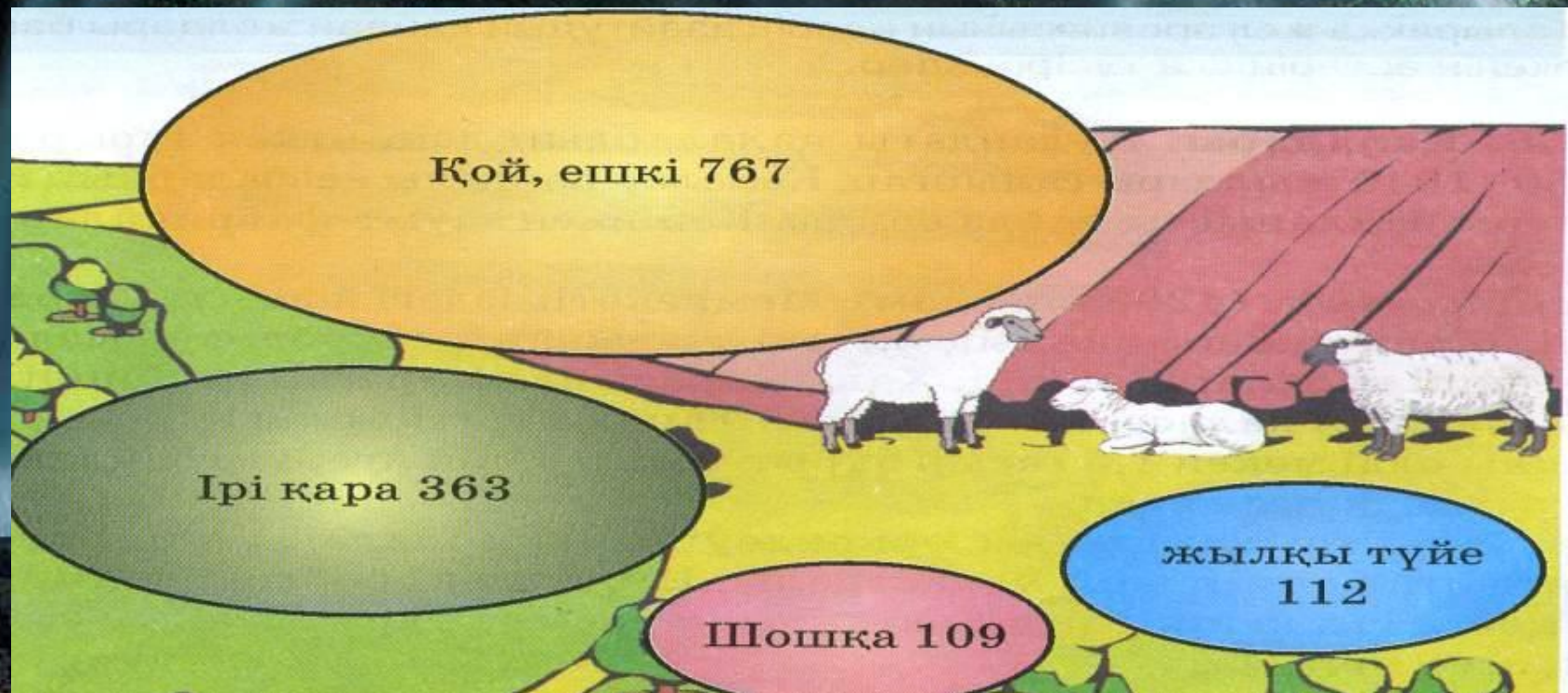
3+ “3”

“Ой шақыру” стратегиясы
Деңгейлік тапсырма

I топ. ■. Сіздің ойыңыз...

Не себепті Орталық Қазақстан ауданында ірі қара мал шаруашылығы жақсы дамымаған. Оның өнімдерімен өзін-өзі қамтамасыз ете ала ма? Бұл өнімдерді қандай экономикалық аудандардан алады.

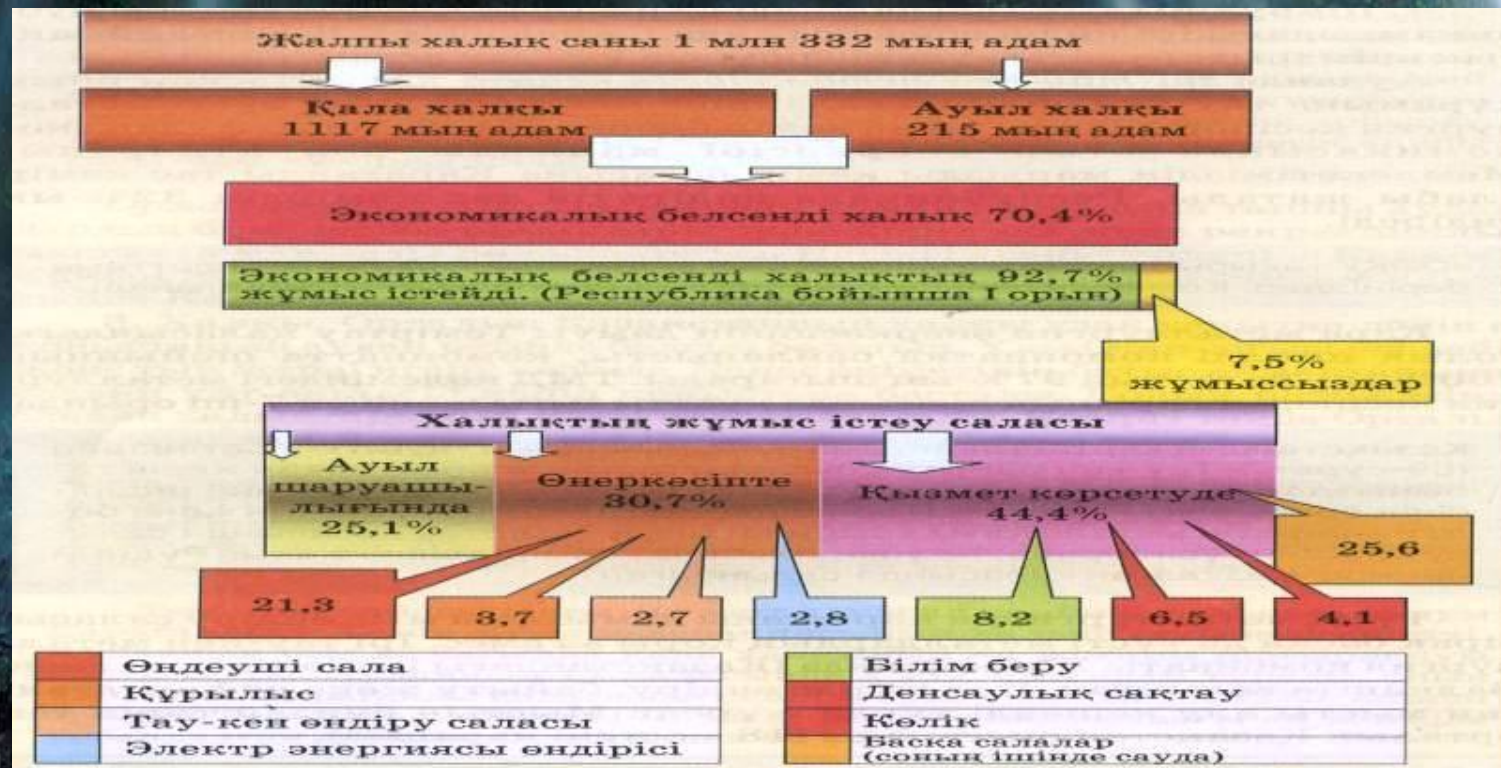

“Ой шақыру” стратегиясы Деңгейлік тапсырма

ІІ топ. ■. Анықтаңыз...

124-суретке баға беріп Орталық Қазақстандағы экономикалық белсенді халықтың үлес салмағын анықтаңыздар. Негізгі халық жұмысының қандай түрінде қызмет етеді? Қандай қорытынды жасар едің

“Ой шақыру” стратегиясы

Деңгейлік тапсырма

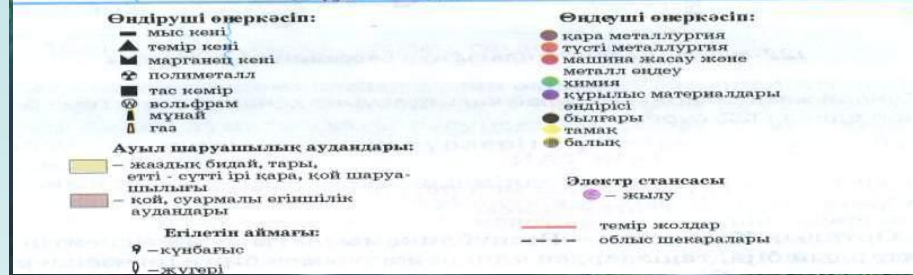
III топ. ■. Табыңыз...

Орталық Қазақстан қандай минералды ресурстарға бай? Картаны пайдаланып (62 және 123-сурет) мыс кенорындарын табыңыздар.

I топ. ● Салыстырыңыз. Оқулық мәтінін және картаны (62 және 123-сурет) пайдаланып, Жезқазған және Балқаш өнеркәсіп топтарында қандай металл түрлерін балқытады (негізгісінің астын сызыңдар). Олар түсті металдың қандай тобына жатады? Комбинаттары қандай шикізат базасының негізінде жұмыс істеуде? Негізгі салалардың дамуына қандай салалар көмектесуде? Жұмыстың қорытындысын кестеге жазыңыздар.

II топ. ● “Жүйрік ой”. Орталық Қазақстанның өнеркәсіп өнімдерінің жеке түрлерін шығаруы бойынша үлесі қандай? 2004 жылғы дерек бойынша (қосымшаны пайдаланыңыз). Жауаптарыңызды өздеріңіздің есептеріңіз бойынша дұрыстығын пайызбен тексеріңіз. Қандай өндірістерді Орталық Қазақстанның мамандану аласына жатқызамыз. Ол үшін мамандану коэффициентінің формасын пайдаланып есептеңіздер. Нәтижесін төмендегі кестеге жазыңыздар. (кесте оқулық II бөлім 141-бет).

Өнім түрі	Үлесі	K=A X	Мамандану салалары (яки немесе жоқ)
Көмір			
Феррокорытпа			
Күміс			
Алтын			
Темір және болат прокаттары			
Рафинадалған мыс			

III топ. ● Дәлелдеңіз. Картаны қолданып (122-сурет) Орталық Қазақстанның ауа бассейні қандай өндіріс орындарының әсерінен ластануда?

Топтық жұмыс

“Көп ізденсең, көп білерсің” (Шығармашылық ізденіс)

I топ. Қарағанды қаласын қорғайды

II топ. Жезқазған қаласын қорғайды

III топ. Теміртау қаласын қорғайды.

Қорғаудағы жоспар:

1. Қаланың құрылған уақыты, пайда болу себебі?
2. Халқының саны, өсуі.
3. Негізгі маманданған өнеркәсіп салалары
4. Даму проблемасы және болашағы

Қорғау тәртібі:

1. Уақытқа бағыну (әр топ 3-4 мин)
2. Жаңашыл болу
3. Проблемалық жағдайына тоқталу
4. Қазақстанның экономикасына қосар үлесін дәлелдеу.
(ірі қалаларына сипаттама беру үшін статистикалық мәліметтер, күнделікті газет-журналдан, интернеттен алынған соңғы деректер пайдаланылу керек)

“Ізденген жетер мұратқа” Тест сұрақтары

1. Орталық Қазақстан қандай облыспен шектеспейді?

а) Ақмола   ә) Батыс Қазақстан   б) Шығыс Қазақстан   в) Алматы

2. Аудан халқының орташа тығыздығы (1 км²).

а) 3 адамнан аз   ә) 3 адамнан көп   б) 5,5 адам   в) 6 адам   г) 6,5 адам

3. Орталық аудандағы өнеркәсіп салаларының жақсы дамығаны.

а) мұнай және газ өндіру   ә) көмір және қара металлургия

б) түсті металлургия және тамақ өнеркәсібінің салалары

в) ауыл шаруашылық салалары   г) жеңіл және тамақ

4. Болат өндіретін Орталық Қазақстан қаласы

а) Қарағанды   ә) Жезқазған   б) Балқаш   в) Рудный   г) Теміртау

5. Қарағандының басты маманданған өндірісі

а) ет өндіру   ә) көмір өндіру   б) болат өндіру   в) мыс өндіру

г) күкірт қышқылын өндіру

Тест жауаптары

1- ә

2- ә

3- ә

4- г

5- ә

Бағалау:

5+ “5”

4+ “4”

3+ “3”

2+ “2”

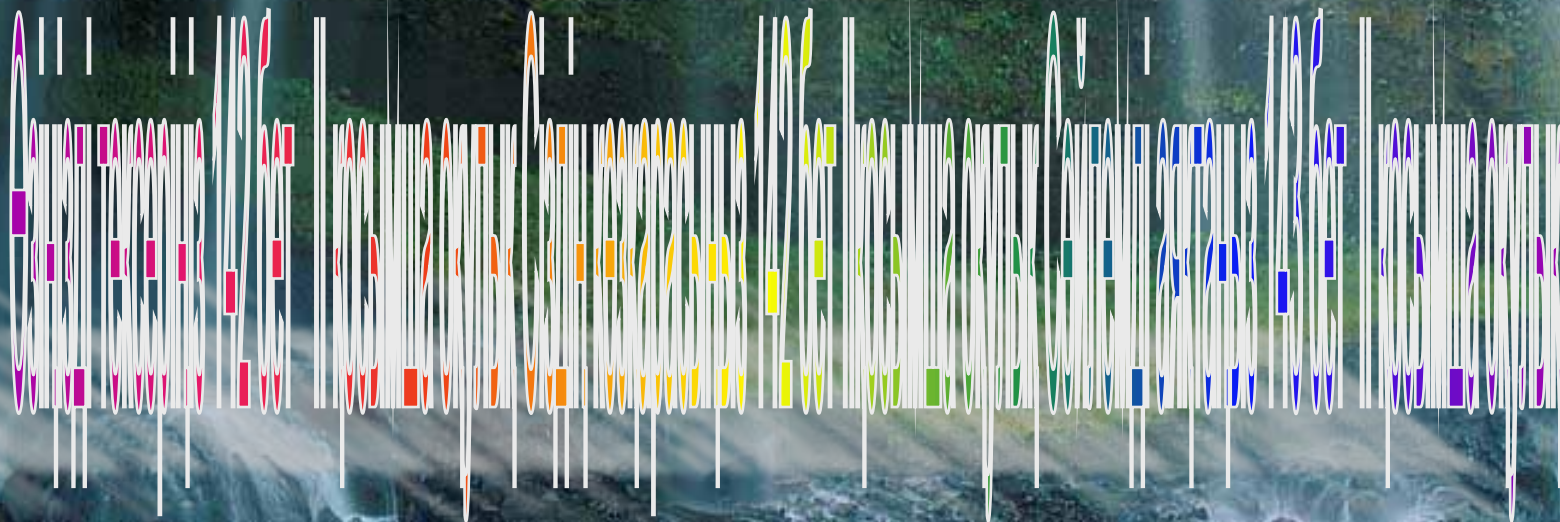

**Барлық тапсырмалар бойынша алған ұпайларын қорытып,
топтың қорытынды ұпайын шығару.**

р/с	Топтың аты	К е з е н д е р				Қорытынды ұпай
		I	II		III	
		Тест	■	●	Шығармашылық ізденіс	Ізденген жетер мұра тқа (Тест)
I	Қарағанды	«5»- «4»- «3»-				
II	Жезқазған	«5»- «4»- «3»-				
III	Теміртау	«5»- «4»- «3»-				

Үйге тапсырма. Орталық Қазақстан туралы ойды толықтыру

Назарларыңызға рахмет!